

سومین سمینار سراسری اختلالات رفتاری کودکان و نوجوانان

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان زنجان

۲۳-۲۵ مهر ماه ۱۳۷۶

نقش کلونیدین در کنترل حملات خشم و خودآزاری معلولین ذهنی

دکتر عبدالحمید تقی زاده

روانپزشک سازمان و سرپرست مجتمع توانبخشی شهید فیاض بخش تبریز

خلاصه مقاله

کلونیدین ابتدا بعنوان یک داروی مؤثر هیپوتانسیو تا تاثیر مرکزی 2، آگونیست که برونده آدرنرژیک مرکزی راکاهش می دهد معرفی گردید. همین خصوصیات آنرا در ردیف داروهای مؤثر در درمان روانپزشکی قرار داده است. بطوریکه کنترل علائم محرومیت موادافیونی و درمان اختلال توره جزء موارد مقبول برای مصرف کلونیدین در روانپزشکی است. البته دیگر موارد مصرف آن در علم روانپزشکی در دست تحقیق و مطالعه است.

موضوع: پرخاشگری، خشم، خصومت و خودآزاری از همراهان شایع اختلالات روانی و روانی عضوی است. علت رابطه نزدیک بین رشد و تکامل و رسیدگی سلسله اعصاب مرکزی فرد و کسب مهارت‌های اجتماعی و بین فردی و وجود ناهنجاریهای مختلف مغزی در معلولین ذهنی، کودکان و حتی بزرگسالان عقب مانده ذهنی به وفور دچار مسائلی هیجانی و رفتاری گردیده و خیلی زود احساس ناکامی و شکست نموده و به خشونت متوسل شده یا به خودآزاری روی می آورند که مستلزم درمان روانپزشکی است.

مندا: از ۱۹۶ مددجوی بستری در بخشهای مختلف مجتمع خدمات بهزیستی شهید فیاض بخش تبریز ۱۰۹ نفر داروهای مختلف روانگرا مصرف می نمودند که ۲۴ تن از آنها با وجود مصرف اینگونه دارو هادچار دوره های مستمر و مکرر خشم و خصومت و خودآزاری مثل جیغ و داد و فحاشی - کوبیدن سر - گاز گرفتن و چنگ زدن خویش و دیگران و پاره نمودن البسه و تخریب اموال بودند که برای این تعداد با کنترل فشارخون بالای $BP \frac{80}{50}$ کلونیدین ابتدا با دوز کم (۱/۰ میلی گرم) شروع گردیده که بتدریج در صورت نیاز تا (۸/۰ میلی گرم) بالا برده شده سه نفر از این عده بعلت عدم تحمل دارو کنار گذاشته شدند و مطالعه در ۲۱ نفر باقیمانده ادامه یافت.

نتایج: در سه ماه طول مطالعه جمعا ۱۴ مددجو جواب قابل مشهود بالینی به درمان نشان دادند (۶۶٪) ولی در هفت نفر دیگر ۳۴٪ چنین تأثیری مشاهده نگردید یا تغییرات حاصله - آنقدر کم و غیر قابل ملاحظه بود که می شد آنرا کنار گذاشت. در ضمن تفاوت‌های فردی آشکاری در شروع جواب درمان مشاهده گردید بطوریکه دامنه آن از یک هفته تا سه هفته و حتی بیشتر متغیر بود. اکنون که بیش از یکسال از زمان انجام این مطالعه می‌گذرد با پیگیری مستمر این مددجویان ویژگیهای منحصربفرد کلونیدین در پیشگیری از دوره‌های خودآزاری و دیگرآزاری بخوبی آشکار گردیده و بعلت بی‌ضرری و ندانشن عوارض مهم طبی در مقایسه با سایر داروهای روانگرا استفاده از آن در سایر مراکز و مجتمع های نگه داری و توانبخشی سازمان بهزیستی کشوری توصیه میگردد.